

ZORUNLU EĞİTİMDE 4+4+4 UYGULAMASINA İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Doç.Dr.Salih Paşa Memişoğlu
AİBÜ Eğitim Fakültesi
memisoglus@hotmail.com

Mehmet İsmetoğlu
AİBÜ Yüksek Lisans Öğrencisi
mehmetismetoglu@hotmail.com

Özet

Zorunlu eğitimi kademeli olarak 12 yıla çıkararak ve kamuoyunda 4+4+4 diye adlandırılan 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun 11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu çalışmanın amacı, kamuoyunda çok yankı yapan 4+4+4 uygulamasına ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerinin belirlenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 17 okul yöneticisi katılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verilerin analizinde nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre 4+4+4 uygulamasını olumlu, doğru, yararlı şeklinde değerlendiren yöneticiler, bazı eksiklikler ve yöntem yanlışlığına dikkat çekmişlerdir. Uygulamanın kesintili olmasını doğru fakat bu kesintinin 5+3+4 olmasına ve okula başlama yaşının 72 ay olması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Uygulamayı olumsuz olarak değerlendiren katılımcılar; özde kişilerin farklı ilgi alanlarına göre eğitilmesinin doğru fakat uygulamanın sadece İmam Hatip Liseleri ile sınırlandırılmış olmasının tarafsız bir eğitim-öğretim anlayışına gölge düşürdüğünü belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu eğitim, 4+4+4 uygulaması, okul yöneticisi,

THE SCHOOL ADMINISTRATORS' CONCEPTIONS CONCERNING THE SYSTEM OF 4+4+4 IN COMPULSORY EDUCATION

Abstract

The primary school and education law numbered 6287 known the system of 4+4+4 in public and increases the period of compulsory education to 12 years step by step was published in the official gazette numbered 28261 on the 11th of April in 2012 and came into force. The purpose of this study is to find out school administrators' opinions related to the system of 4+4+4 that has a major effect in the society. Qualitative method is used in the research. The research is constructed of 17 school administrative. The data is collected by using the semi structured interview form and descriptive analysis among qualitative data analysis technique is used while the data is being analyzed. According to the findings of the research the school administrative who think that the system of 4+4+4 is positive, right and useful pay attention to some deficiencies and method error. While they think applying the system in a discontinuous way is suitable but they emphasize that the discontinuity should be 5+3+4 instead of 4+4+4 and the age of starting school should be 72 months. The school administrative against this system state that training people according to the different fields of interest is correct but limiting this application to the religious vocational high schools doesn't fit the impartial education and teaching mentality.

Key words: Compulsory education, the system of 4+4+4, school administrative

GİRİŞ

Değişim 21. yüzyıl insanını en çok etkileyen olguların başında gelmektedir. Bilginin her 4 yılda ikiye katlanması ve toplumların endüstriyel çağdan bilgi çağına geçişi, değişimin hızı ve etkisi hakkında önemli bir fikir vermektedir (Özer,2011). Bugün ekonomide, sosyal alanda, kültürel yaşamda, siyasal ve toplumsal düzende ve

teknolojik yapıda sürekli olarak yeni gelişmeler ortaya çıkmaktadır(Erdoğan, 2012). Yirminci yüzyılın ortalarında başlayan fakat son çeyreğinde yoğunlaşan ve hala devam eden paradigmatik gelişmeler, eğitim sistemini değiştirmeye zorlamakta ve zorlamaya da devam edecek gözükmemektedir(Özden, 2010). Ekonomideki, siyasetteki, teknolojideki, sosyal alanlardaki vb. gelişmeler, ilerlemeci eğitim ekolü, toplam kalite felsefesi gibi değişim ve gelişmeler eğitimde de değişimi zorunlu kılmaktadır. Çünkü bu alanlardaki gelişmelere karşı en duyarlı sistemlerden biridir eğitim. Gelişmelerin hızı ve biçimi karşısında hiçbir kurumun durağan kalması ve eski yapısını koruması mümkün görünmemektedir(Erdoğan, 2012).

Günümüzde özellikle gelişmiş ülkelerde var olan kurum ve kuruluşlar, dünyadaki değişim mantığı, küreselleşme, bölgeselleşme, özelleştirme, yerelleşme, serbestleşme gibi kavramların içeriklerini de doldurarak ve değişimin itici gücü haline getirerek, örgüt yapılarını, sistemlerini değiştirmekte ya da yeniden bu kavramlar çerçevesinde şekillendirmektedir(Özer,2011). Ülkemizin mevcut eğitim durumunu ve dünyadaki değişimleri ana hatlarıyla; okullarımızın örgüt yapısının sanayi devrimi sonrası ve etkisiyle şekillenmiş ama bilgi çağının gereklerine uygun olmaması, eğitimden beklentilerin farklılaşması, özel ya da kamu sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelik ve nicelikteki eleman ihtiyacının karşılanamaması, eğitim sistemimizin bilgiyi inşa eden ya da üreten değil onu ezberleten yada salt sunan bir mantığa dayalı olması, eğitim sistemimizin eğitim sürecini hayat boyu değil belli dönemlerdeki bireylere sunacak tarzda dizayn edilmiş olması ve bunun sonucu okul çağı dışındaki hatırı sayılır bir kitlenin gelişim ve değişimler karşısında yetersiz kalması, teknolojik değişimlerin bir sonucu olarak işlerin niteliğinin değişmesi, şeklinde değerlendiren Erdoğan (2012) eğitim sistemimizde değişimi kaçınılmaz görmekte, eğitim sistemimizin şu an ki halinin ancak tarım yada sanayi dayalı toplumların ihtiyacını karşılayabileceğini ancak bilgi çağına dayalı yada özgü ihtiyaçları karşılamaktan uzak olduğunu dile getirmektedir. Eğitim sistemimiz hakkında yapılan önemli eleştirilerden biri de ülkemizin gerçek anlamda ihtiyacı olan mesleki ve teknik eğitime yönelik yönlendirmede genel anlamda eğitim sistemimizin özel anlamda ise örgün eğitim kurumlarımızın başarılı olamayışdır(Akyüz,2005).

Şüphesiz Ülkemiz eğitim sistemi hakkında yapılan değerlendirmeler bununla sınırlı değildir. Şu anki haliyle eğitim sistemimizin, ezberci, özgür düşünmeyi ve davranmayı engelleyici, nadir sayılabilecek miktarda yeteneklerin kendini göstermesi dışında genel olarak tüm öğrencileri aynı kefeye koyup bireysel farklılık ilkesini gözardı eden çoğu zaman demokratikliği sorgulanabilir, iş ve üretim hayatı için nitelikli eleman yetiştirmeyen bir yapıdadır. Aynı zamanda bu bireylerin rekabet gücü ve mantığından uzakta bulunduğu eğitim yöneticileri ve uzmanları derneğince de benzer eleştiriler üzerinde durulmuştur(<http://www.eyuder.org/?p=373>). Yine dünyadaki gelişmelere paralel olarak insan hakları, özgür düşünce ve düşünme, girişimcilik gibi kavramlar bugün sadece eğitim bilimcilerimiz değil öğrencilerimiz tarafından da sosyal medya vb alanlarda ciddi eleştirilere maruz kalmaktadır.

Değişim, sosyal, kültürel, politik, ekonomik yönleri olan karmaşık bir süreçtir. (Huczeynski ve Buchanan, 1991). Değişimden olumlu sonuçlar gibi olumsuz sonuçlar da beklenebilir. Değişim etkililik, verimlilik, güdülenmek ve doyum düzeyinin artırılması gibi gelişmelerle sonuçlanırsa olumlu, kontrolsüz bir süreç içinde dağılma ve etkinliğin azalması ile sonuçlanırsa olumsuz olarak nitelenebilir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1995).

Örgütsel değişim bir gecede veya bir hafta sonunda gerçekleşen bir şey değildir. Çok küçük çaplı bir takım değişimlerin bile çalışanlarca benimsenmesi uzun zaman alır (Özkalp ve Kirel, 2005,s.521). Örgütlerin değişime uyum sağlayamamaları yaşamlarını sürdürmeleri güçleşir. Bu durum değişim yönetimini ciddi bir problem haline getirir (Robbins, 1994). Örgütleri değişime zorlayan güçlerin tanınması değişimin etkili bir biçimde yönetilmesinde önemli bir rol oynar (Balcı, 2000;Alkan, 1992). Değişim tek bir nedene bağlanamaz. Değişim, sosyal, kültürel, politik, ekonomik yönleri olan karmaşık bir süreçtir. (Huczeynski ve Buchanan, 1991). Değişimi yönetme, değişimin çok hızla gerçekleşmesi ve çok farklı sonuçlar doğurması nedeniyle örgütler için zorunluluk olmuştur.

Okul, özgün bir toplumsal sistem, formal bir örgüttür. İnsanların birlikte yaşamlarının doğal bir sonucu olarak, kendiliğinden oluşan sosyal örgütlere karşılık, formal örgütler belli bir amaç için kasıtlı olarak kurulurlar (Aydın, 2010). Eğitim sistemi içinde okulun temel görevi, öğrencilere istenen davranışları kazandırma ve onları topluma hazırlamadır. Toplumdaki sosyal ve ekonomik gelişmeler, okulda çalışan personelin de düşünüş ve davranışlarındaki değişimleri zorunlu kılar (Taymaz, 2003). Eğitim sistemini amaçlara ulaştırma görevini üstlenen okulun, hem çevredeki gelişmelere uyum sağlayacak, hem de çevrede beklenen değişimleri

oluşturulabilecek yeterliğe sahip olası gerekir (Başaran, 1988).Yönetimin görevi, örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetiminin görevi, okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır (Bursalioğlu, 2002).

Genel anlamda dünya üzerindeki değişim ve gelişimler ile özel anlamda eğitim felsefeleri ve öğretim metotlarındaki değişim ve gelişmeler, eğitim bilimcilerin gelişmiş ülkelerdeki eğitim sistemlerine dönük araştırmaları ve neticesinde ülkemiz eğitim sistemi üzerindeki değerlendirmeleri, Türk toplumu, sivil toplum örgütleri ve eğitim çalışanları ile bunların bağlı olduğu örgütlerce değişik zamanlarda dile getirilen sorunlar ve değişim talepleri, 18. Milli Eğitim Şurası'nca alınan kararlar ile hükümetin iradesi şeklinde kısmen sıralanabilecek nedenler sonucunda, TBMM'ce 30/03/2012 tarihinde ve 6287 sayılı *İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*' kabul edilmiştir. Kanunun ilgili hükümlerine aşağıda yer verilmiştir.

MADDE 1 – 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 2 – 222 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7 – İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.”

MADDE 3 – 222 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

MADDE 4 – 222 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “büyüklüğüne” ibaresi “İlkokullar ve ortaokullar birlikte veya ayrı oluşlarına, büyüklüğüne” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5 – 222 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4 – Bu Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre elde edilen gelirler, il özel idarelerince, ortaöğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanması için de kullanılır.”

MADDE 6 – 222 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11 – Bu maddenin yayımı tarihinde ilköğretim kurumlarının 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarında eğitim görenler eğitimlerini bu kurumlarda tamamlar.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir; Bakanlık bu maddenin uygulanmasıyla ilgili düzenlemeleri il, ilçe ve okul bazında yapmaya yetkilidir.”

MADDE 7 – 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 8 – 1739 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24 – İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

MADDE 9 – 1739 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin mülga birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimli dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 10 – 1739 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26 – Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.”

MADDE 11 – 1739 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – Zorunlu ortaöğretim 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanır. Bakanlar Kurulu uygulamayı bir eğitim-öğretim yılı ertelemeye yetkilidir.”

MADDE 12 – 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yüzde onundan fazla” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 13 – 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan “sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim” ibaresi “ilköğretim ve ortaöğretim” şeklinde değiştirilmiş ve maddede yer alan “sekiz yıllık kesintisiz” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

6287 sayılı yasanın uygulama alanı olarak okullarda muhtemel karşılaşılan/karşılaşılacak sorunlar ve çözüm yollarının direk muhatabı okul yöneticileri olacaktır. Özdemir’e göre yöneticilerin okulu değişime uygun bir örgüt ortamına kavuşturmak için, öğretmen, öğrenci ve velilere rehberlik yaparak ve karşılaşılabilecek problemlerin çözüm odağı konumunda bulunularak değişime liderlik yapmaları gerekmektedir. (Özdemir,2010,5-6)

Yasa ile amaçlanan hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için okulu “*içerik ve örgüt yapısı, belirlenmiş amaçlara hizmet edecek şekilde düzenlenmiş ve sistemi etkili bir biçimde amaçları gerçekleştirmeye çalışacak şekilde*” (Çalık ve Sezgin, 2010;akt. Özdemir, 2010) dizayn etme sorumlulukları açısından düşünüldüğünde, okul yöneticilerinin 4+4+4 uygulamasına ilişkin görüşlerinin önemsenmesi gerekliliği daha bir önem kazanmaktadır. Genel gerekçesinde belirtilen nedenler, hedefler ve okul yapısı ile sistemde meydana getirdiği değişimler sonucu çokça tartışılan kanunun, uygulayıcısı konumunda bulunan okul yöneticilerinin uygulamaya dair düşünceleri ve karşılaştıkları sorunlar çalışmanın esasını oluşturmuştur. Kanun değişikliği sonucu hedeflerin gerçekleşme düzeyi hakkında her ne kadar yeterli somut veriler olmasa da süreç boyutlu değerlendirmeler açısından önemli olduğuna inanılan yönetici görüşleri çalışmaya esas oluşturmasının bir başka nedenini olmuştur.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin zorunlu eğitimde 4+4+4 uygulamasına ilişkin görüşlerini ortaya koymak ve değerlendirmektir. 2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan 6287 sayılı yasaya yönelik, okul yöneticilerinin bakış açıları, yöneticisi durumunda oldukları okulların uygulamaya hazır olma durumu, karşılaştıkları sorunlar, sistem ve etki alanı düşünüldüğünde araştırılmaya değer bir konudur.

Bu amaçlar çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. 4+4+4 uygulamasını bir yönetici olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. 4+4+4 uygulaması ile sizce amaçlanan nedir?
3. Sizce 4+4+4 uygulamasının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
4. 4+4+4 uygulaması ile karşı karşıya kaldığınız sorunlar nelerdir?
5. 4+4+4 uygulamasının size getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?
6. 4+4+4 uygulaması öğretmenler tarafından ne ölçüde özümsemi?
7. Okulunuz 4+4+4 uygulaması ile ilgili olarak fiziki olanaklara ne ölçüde hazırdır?

YÖNTEM

Okul yöneticilerinin zorunlu eğitimde **4+4+4** uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemek için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun içerik geçerliliğini sağlamak amacıyla alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Alan uzmanlarından gelen görüş ve öneriler doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Katılımcı görüşlerinin elde edilmesinde nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılmasının temel nedeni, araştırma konusuna ilişkin derinlemesine bir çözümleme yapmaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verilerin analizinde nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Yöneticilerin sorulara verdiği yanıtlar, araştırmacı tarafından yazılı olarak kaydedilmiştir. Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla veriler üç farklı araştırmacı tarafından incelenmiş ve daha sonra analiz yapılmıştır.

Katılımcılar

Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde esas olan, önceden belirlenmiş bir kısım ölçütleri karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Yarı yapılandırılmış görüşme formu toplamda 9 okulda görevli yöneticilere uygulandı. Bu okulların 4’ü ilköğretim, 2’si ortaokul, 2’si hem ilköğretim hem ortaokul, 1 tanesi de bünyesinde ortaokul bulunduran lisedir. Araştırmaya 17 okul

yöneticisi katılmıştır. Yöneticilerden 7'si okul müdürü, 10'u müdür yardımcısıdır. Kıdem açısından bakıldığında 5'i 1-5 yıl arasında, 4'ü 6-10 yıl arası, 2'si 11 ila 15 yıl, arası kıdeme sahipken; 4 yönetici 16 ila 20 yıl, 2 okul yöneticisi 20 yıl üstü kıdeme sahiptir. Cinsiyet açısından bakıldığında 16 yönetici erkek 1 yönetici kadındır. Mezuniyet dağılımına bakıldığında 4 yönetici ön lisans, 11 yönetici lisans, 2 yöneticinin de yüksek lisans düzeyinde eğitim aldığı görülmüştür.

BULGULAR

1- 4+4+4 uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz ?

Uygulamayı bir yönetici olarak nasıl değerlendiriyorsunuz şeklindeki soruya yöneticilerin verdiği cevapları genel başlıklar altında (olumlu - olumsuz- ne olumlu ne olumsuz) topladığımızda karşılaşılan durum şu şekilde olmuştur.

Görüşme formunu yanıtlayan 17 yöneticiden 3'ü olumlu, doğru, yararlı, 8'i olumlu görmekle birlikte eksiklikler ve hatalar olduğunu, 2'si olumsuz, yanlış ve 4'ü de değerlendirme için henüz erken olduğunu düşünerek net bir değerlendirmede bulunmamışlardır. 4+4+4 uygulamasının yararlı doğru olduğunu ifade eden yöneticilerin 3'ü uygulamanın tam anlamıyla doğru bulmaktadır. Bu bakış açısına sahip yöneticilerimizden YSİ uygulamayı " cesaretle atılmış bir adım olarak" nitelendirmiş, yönetici YSB ise, "uygulanması gereken bir proje" olarak değerlendirmiştir. Yönetici YKÖ ise " araştırdığımızda doğru bir sistem olduğu anlaşılmaktadır" şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Olumlu ancak eksik yönler mevcut diyen bazı yöneticiler yöntem yanlışlığına dikkat çekmişlerdir. YSY " eğitimin kademelendirilmesinin ve bağımsız ilkökul-ortaokul-lise oluşumunun okulların kendi özel amaçlarını gerçekleştirmesinde başarılı olacağına inanıyorum" demekle beraber planlama ve altyapı yetersizliğine dikkat çekmiştir. YGA ise " olumlu bulmakla beraber haftalık ders saati sayısının artmasını öğrenciye getirilen ek bir yük olarak görüyorum" şeklinde değerlendirmiştir. YSA 6287 sayılı yasanın aceleyle getirilmiş olmasının, olası olumlu sonuçların önüne geçtiğini, fiziksel ihtiyaçların karşılanması durumunda uzun vadede öğrencilerin bireysel gelişimleri açısından olumlu bir uygulama olduğunu dile getirmiş toplumun 68 programından kalan alışkanlıkları değiştirebilmesi için uygulamanın 5+3+4 şeklinde olması gerektiğini belirtmiştir. YSY uygulamanın kesintili olmasını doğru fakat bu kesintinin 5+3+4 olmasına ve okula başlama yaşınının 72 ay olması gerektiğine dikkat çekmiştir. YYC "genel olarak gerekli fakat 5+3+4 şeklinde olmalıydı" demiştir. Yine uygulamanın doğru olduğunu değerlendiren yönetici YRŞ var olan tepkilerin sebebini uygulamanın altyapı hazırlığı olmadan yukarıdan aşağıya doğru bir dayatma şeklinde olmasına bağlamıştır. Sistemin tam ve doğru anlatılması halinde daha doğru anlaşılacağına altını çizmiştir. YSY uygulamanın kesintili olmasını doğru fakat bu kesintinin 5+3+4 olmasına ve okula başlama yaşınının 72 ay olması gerektiğine dikkat çekmiştir. YYC "genel olarak gerekli fakat 5+3+4 şeklinde olmalıydı" demiştir.

Olumsuz olarak değerlendiren yöneticilerden YGY " özde kişilerin farklı ilgi alanlarına göre eğitilmesinin doğru fakat uygulamanın sadece İmam Hatip Liseleri ile sınırlandırılmış olmasını " tarafsız bir eğitim-öğretim anlayışına gölge düşürdüğünü" ifade etmiştir. YMT ise " uygulamayı kendi öğrencilik yıllarımda var olan bir uygulama idi. Tekrar geriye dönüşü anlamıyorum" şeklinde ifade etmekte, ilkökul-ortaokul ve liselerin bir arada olmasını kaotik bir ortam olarak nitelendirmiş ve farklı kademelerin mutlaka ayrılması gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Değerlendirme için henüz erken görüşünde birleşen yöneticilerden YŞU " değerlendirme için dönütlerin alınması gerekir, her yenilikte mutlaka bazı sıkıntılar yaşanır " şeklinde bir değerlendirme yaparak planlama eksikliğini öne çıkartmıştır. Diğer bir nötr bakış açısına sahip yönetici YCA" henüz sonuç alınmadığı için ,değerlendirme yapmak yanlış olur " diyerek 80-81 aylık öğrenciler ile 60 aylık öğrencilerin bir arada olmasının sonuçlarını görmeyen gerekliliğine dikkat çekmiştir. Aynı zamanda planlama ve altyapı hazırlıklarının tamamlanmadan uygulamaya geçişi " ani" olarak değerlendirmiştir. Değerlendirme için zamana ihtiyaç olduğunu düşünen yönetici YHK değerlendirmesini şöyle tamamlamıştır." Kaldı ki, ilk dört ve ikinci dörde dönüştürülen okullarda hala eğitim-öğretim birlikte yürütülmektedir. Diyecek bir şey yok. Bize sadece uygulamak düşüyor. Tüm sorumluluk bakanlığımıza aittir. Ön hazırlığın yapılmayışını ve uygulamanın acelele

getirilmesini ön plana çıkartan yönetici YÜK uygulamanın “öncelikle pilot il ve okullarda “ denenmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

2- 4+4+4 uygulaması ile sizce hedeflenen nedir ?

Yönetici YYC amaçları, 3 madde halinde sıralamış, bunları, “ eğitimde 12 yıllık bir zorunlu eğitim oluşturmak, farklı yaş gruplarını birbirinden ayırmak ve bağımsız okullarda başarıyı arttırmak “ şeklinde ifade etmiştir. YSY ve YHE tarafından mesleki eğitimi geliştirmenin hedeflendiği belirtilmiş buna ek olarak yönetici YSY “öğrenci ve velilerin okul tercihlerinde rahatlatılmalarını” ek olarak dile getirmiştir. YÖZ amacın öğrencileri yarış atı olmaktan çıkarıp “yaş seviyelerinin gerektirdiği eğitimi almaları” olduğunu belirtmiştir. YSB küçük yaştaki öğrenci ile büyük yaştaki öğrencinin aynı öğretim mekanını paylaşmanın pedagojik yanlışlığının ortadan kaldırılması şeklindeki cevabına ek olarak “fiziksel düzenlemelerin yapılmayışının” bu hedefle tezat oluşturduğunu dile getirmiştir.

Yönetici YKÖ Seçmeli derslerin arttırılmasıyla, öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri dersleri seçmeleriyle üst öğrenime daha iyi bir yönlendirmenin, 4+4+4 uygulamasının hedefi olduğunu dile getirmiştir. Yöneticilerimizden YNŞ, YGA ve YRŞ uygulama ile hedeflenenin ne olduğu sorusuna benzer bir şekilde “ farklı yaş grubundaki öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini dikkate alarak eğitilmeleri” cevabını vermişlerdir. Yönetici YSA “ bu uygulama ile amaçlanan toplumun ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu ihtiyaçların başında özellikle aynı seviye düzeyinde olmayan çocukların, sosyal ve fiziksel ortam eşitliğini sağlamak” şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Yönetici YGY başlangıçta “ öğrencileri ilgi alanları doğrultusunda uygun lise ve üniversite programlarına yönlendirmek “ olarak nitelerken “ içerisinde siyasetin karışması”nı olumsuz bir nokta olarak görmüştür.

YCA hedeflenenin “*branşlaşmayı 5. Sınıftan itibaren başlatmak*” olduğunu belirtmekle devamında diğer hedeflerin “*İHL Orta Okulları’na geçişi kolaylaştırmak*” ve “*öğrenim yaşını erkene çekmek*” olduğunu dile getirmektedir. Yönetici YHK benzer bir şekilde “ *İHL orta kısımlarını açmak*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. YMT ise *yeni bir insan modelinin hedeflendiğini* ve bunun Türkiye gerçekleriyle bağdaşmadığını ayrıca geçmiş yıllarda olduğu gibi siyasi iktidarın isteği doğrultusunda şekillenen bir sistem olduğunu ifade etmiştir.

3- 4+4+4 uygulamasının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Yöneticilerin bu soruya verdikleri cevaplarda olumlu yönleri ile ilgili olarak dikkat çekilen hususlar şu şekildedir. YGY “farklı yaş gruplarındaki çocukların farklı binalarda eğitim görmesi”YHE“öğrenciyi erken yaşta mesleklere yönlendirmesi”,YSY “kesintili eğitim öğrenci ve veliye tercih hakkı getirmekte”, “öğrenci akran grubu sadeleşmekte, eğitim ortamı rahatlamaktadır”,YÖZ“bağımsız okulların kendi özel amaçlarını daha iyi gerçekleştirebileceğidir”,YKÖ“bireyin kendi eğitim ve eğilimlerinde söz hakkının artması”,YGA “küçük yaştaki öğrencilerin olumsuzluklardan daha az etkilenmesi”,YRŞ “6-12 yaş öğrencilerinin bir arada olması küçük yaştakilerin olumsuz davranış edinmelerine veya büyük yaştaki öğrencilerin kimlik kazanmada gecikmesinin önüne geçilmesi”,YYC “ eğitim süresinin 12 yıl olması kız öğrenciler için iyi oldu”

Uygulamanın olumsuz boyutlarıyla ilgili olarak dikkat çekilen hususlar şu şekilde sıralanabilir:

YŞU “hızlı ve plansız bir geçişi olumsuz yönü olarak görüyorum”, YCA “ uygulama öncelikle norm fazlası sınıf öğretmeni oluşturmuş, branş öğretmeni ihtiyacı doğurmuştur. Seçmeli ders saati sırasında taşıma merkezli okullarda ciddi sıkıntılara sebep olmuştur.” YYC “sanki siyasi bir karar olarak algılandı, 12 yıllık zorunlu eğitim ileride eğitimin kalitesini düşürecek ve disiplin sorunları ortaya çıkaracaktır.” YSA “ pilot uygulama yapılmamış, dönüt düzeltme şansı tamamen programın işlerliği sürecine bırakılmıştır.” YRŞ “okula erken yaşta başlayan öğrencilerde tuvalet ve hijyen sorunu ortaya çıkmıştır.” YGA “sınıf öğretmenlerinin açığa çıkmasıyla ortaya çıkan alan değişiklikleri” YNŞ “anasınıfı ve 1.sınıf yaşının erkene alınması okula uyum ve derslerin kavratılmasında sıkıntı yaratmaktadır.” YÖZ“bölünmenin kademeli yapılması , norm kadro fazlası çıkan ve sonraki yıllarda çıkma ihtimali olan öğretmenlerde motivasyon kaybı” YSY “5.sınıfların soyut öğrenmeye yoğunlaştırılması için ikinci dördte bulundurulması erkendir.” YGY “seçmeli derslerin ek bir yük getirmesi, mesleğe yönelik ortaokul kısmının İHL ile sınırlı kalması “

Uygulamanın olumlu ve olumsuz yönlerine bu şekilde yapılan vurgular dışında yöneticilerden, YHK “ bu uygulamanın olumlu ve olumsuz yönleri her zaman tartışılacaktır. Ancak olumlu ve olumsuz yönler 10 yıl sonra

ortaya çıkacaktır." YSİ " biraz daha zaman gerekir " YMT " bunun iyi ve kötü yönlerini şu an görmek mümkün değil. Şu anki fikirlerimiz bir öngörü olur " şeklinde değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

4. 4+4+4 uygulaması ile karşı karşıya kaldığınız sorunlar nelerdir?

Tablo 1 Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

SORUN GÖRÜLEN DURUM	SORUN GÖREN YÖNETİCİLER	f
FİZİKİ DURUM VE ALTYAPI EKSİKLİĞİ	YHE,YRŞ,YÖZ,YSY,YKÖ,YSB,YGA,YMT,YGY	9
ÖĞRETMEN YETERSİZLİĞİ	YÜK,YNŞ,YSY,YSB,YŞU	5
ÖĞRENCİLERİN UYUM PROBLEMİ, YAŞ ARALIĞININ OLUŞMASI(60-72 AYLIK)	YMT,YÜK,YNŞ,YRŞ,YSY	5
EK MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER GETİRMESİ	YÖZ,YSY,YKÖ,YSB	4
MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİNİN YAPILMAMASI,	YSA,YSİ,YÖZ	3
İLK 4 İLE İKİNCİ 4'ÜN DAĞILMA SAATLERİNİN FARKLI OLMASI (TAŞIMA SORUNU)	YHK,YCA	2
BİLGİ KİRLİLİĞİ,BİLGİ EKSİKLİĞİ	YRŞ,YKÖ	2
BİLİŞİM ALTYAPI SORUNLARI	YSA,YGY	2
GEÇİŞİN KADEMELİ OLMASI	YÖZ,YSB	2
ZAMAN YETERSİZLİĞİ	YKÖ	1
HAFTALIK DERS SAATLERİNİN FAZLA OLMASI	YGA,	1
NORM FAZLASI ÖĞRETMENLERİN ORTAYA ÇIKMASI	YNŞ,	1
SEÇMELİ DERSLERİN PROGRAMA YERLEŞTİRİLMESİ	YCA	1

YŞU uygulama ile öğretmenlerin yer değişikliği yada alan değişikliği neticesinde okuldan ayrılmalarına dikkat çekmiş ve "kurduğum komisyonlarda çalışacak öğretmenim yok " şeklinde düşüncesini ifade etmektedir. Yönetici YCA ise seçmeli derslerin programa yerleştirilmesinde sıkıntılarla karşılaşıldığını "özellikle grup oluşmayan seçmeli derslerde, ders programı yapmanın zorluğuna dikkat çekmiştir.

Kademeli geçişten dolayı ilk 4 ile ikinci 4 'ün birada olduğu okullardan birinin yöneticisi olan YHK "öğrencilerin aynı taşınmalı araçla taşındığını, çıkış saatlerinin farklı olmasından dolayı taşımada sorun yaşandığını ,dolayısıyla"velilerin her gün şikayet ettiğini" dile getirmiştir. YGA "haftalık ders saatlerinin fazla olması"na dikkat çekmiş ve Yönetici YKÖ ise bilgi kirliliği ile "akademisyenlerin yerine siyasilere konu ile ilgili görüşleri"ni sorun olarak gördüğünü ifade etmiştir. YSB "ortak alanların kullanılıyor olmasını" diğer bir ifadeyle "geçişin kademeli oluşunu" diğer yönetici YÖZ ile aynı paralelde bir sorun olarak görmüştür.

Yöneticilerden YÖZ, YSY, YKÖ ve YSB uygulama ile okullara "ek mali yük" geldiğini, aynı paralelde yönetici YSY "okul tabelaları ve mühürlerin hala eksik" olduğu "bakanlık bunlar için ödenek göndermemektedir" şeklindeki görüşünü uygulamada karşılaşılan sorunlardan biri olarak dile getirmiştir.YÖZ" birçok yönetmelikte boşluklar bulunmaktadır." Bu da uygulamayı güçleştiriyor" şeklindeki görüşü yöneticilerden YSİ ve YSA tarafından da dikkat çekilen diğer bir nokta olmuştur. Karşılaşılan sorunlardan yine dikkat çekilen bir başka sorun ise yönetici YSA tarafından şöyle dile getirilmiştir."...yeni sisteme ait bilgilerin, verilerin bakanlığın bilişim sistemleri ve modüllerine ya geç ya da hatalı şekilde aktarılması" altyapı eksikliğinde idareciler tarafından bilişim altyapı alanında sorun görülen bir nokta olmuştur.

5. 4+4+4 uygulamasının size getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?

Yöneticilerden YKÖ, YHK, YŞU, YSİ ve YMT " uygulama herhangi bir ek sorumluluk getirmediği" düşüncesindedirler. YSB ek sorumluluk konusundaki görüşünü " yönetim görevimizin genişlemesi", küçük öğrenci grupları ile çalışmamıştık. Şimdi bazen ne yapacağımızı şaşırıyorum. Aslında ortaöğretim

yöneticilerimizin bu anlamda bir hizmet içi eğitim seminerine alınması gerekir” şeklinde dile getirmiştir. Yönetici YGA “hem ilkokulun hem ortaokulun yöneticisi olmak” şeklinde ek sorumluluk yüklediği görüşünü dile getirmiştir. YGY sistem anlamında (e-okul, MEBBİS vs.) birçok şeyi yeniden yapmak zorunda kaldık.” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. YÜK gelen ek sorumlulukları sınıf öğretmenlerinin norm fazlası ve ilkokullarda branş öğretmeni açığının görevlendirme ve ücretli öğretmenlerle kapatılması olarak ifade etmiştir. İlkokullarda branş öğretmeni eksiği idarecilerde sıkıntılar yaşanmasına sebep olmaktadır, Şube, rehber öğretmeni ve Kulüp danışmanı öğretmeni görevlendirmelerinde ek bir yük olarak karşımıza çıkmıştır ifadesiyle YNŞ idarecilere getirilen ek sorumluluğu dile getirmiştir.

Küçük yaştaki öğrencilerin hassaslığı, tuvalet temizliği ve hijyen açısından daha çok ihtiyacı vardır. Bu da ek temizlik elemanı ve temizlik malzemesi anlamına gelmektedir diyen YRŞ bunun için herhangi bir kaynak ve malzeme yardımının yapılmamasını idarecilere yüklenen ek bir sorumluluk olarak nitelemiştir. YYC ise eğitim sürecinin zorunlu olmasından dolayı öğrenci ve velilerin daha fazla ve yakından tanınmasının özellikle yönlendirme için gerekli olduğunun önemine değinip tanıma çabalarının ek bir sorumluluk yükleyeceğini ifade etmiştir.

YÖZ seçmeli derslerde taşınmalı öğrencilerin (sadece 5. Sınıfta seçmeli ders uygulaması vardır) durumu düşünülmediğinden sorumluluk tamamen okul idarelerine kalıyor şeklindeki ek sorumluluğun yanında öğrenci ve velilere bu sistemi anlatmanın getirdiği sorumluluk ile öğretmenin adaptasyonu konusunda idarecilerin ayrıca bir sorumluluk yüklendiğini sözlerine eklemiştir. YCA sosyal faaliyetlerin düzenlenmesinde ilkokul ve ortaokulun ayrı ayrı planlamasının yapılmasının sıkıntılarını idarecilere gelen ek sorumluluk olarak değerlendirmiştir. Yönetici YSY branş öğretmenlerinin norm fazlası olmasından dolayı okuldan ayrılması geçiş döneminde okulun sosyal, kültürel ve idari hizmetlerinin yürütülmesini ciddi anlamda etkilemiştir şeklindeki değerlendirmesiyle, uygulamanın getirdiği ek sorumluluk olarak nitelemiştir.

6- 4+4+4 uygulaması öğretmenler tarafından ne ölçüde özümsemi ?

Yönetici YCA “öğretmenler toplumun ağır işçileridir. Onlar devlet adına yapılan işlerde, vatandaş ile devlet arasında iyi niyet ve güzelleştirme köprüsünün neferleridirler. Bu nedenle sistemin iyi işlemesi yönünde devletin aldığı karar doğrultusunda canla başla çalışmaktadırlar” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Yönetici YSİ ve yönetici YGA uygulamanın öğretmenler tarafından “benimsendiği” görüşündedirler. Yönetici YŞU ise “ zamanla daha da benimseneceği “düşüncesindedir. Yönetici YKÖ uygulamanın özümsemesinin önündeki engelin inceleme ve araştırma yapılmayışı olduğunu öğretmenlerin “okumak yerine mentalitesini kabullendiği kişi grup veya siyasilere dinlediklerinde onların düşüncesini savunup körü körüne bağlılık yaşamaktadırlar.” şeklinde anket sorusunu cevaplandırmıştır.

YGY sınıf öğretmenlerinin olumsuz etkilendiğini, branş öğretmenlerinde bir değişikliğin olmamasından dolayı, “branş öğretmenleri daha çok özümsemi” şeklinde görüş bildirmiştir. Bazı branş ve sınıf öğretmenlerinde norm fazlası olmalarından dolayı motivasyonlarının bozulduğuna dikkat çeken yöneticimiz YÜK “görev kutsaldır. 4+4+4 veya 5+3 olması olumsuz yönde etkilemez” düşüncesindedir. YÖZ öğretmenlerin özellikle norm kadro fazlası durumuna düşmeleri yada düşme ihtimallerinin olmasını sistemi kabullenmeleri yönünde olumsuz bir etki yarattığını , kamuoyu ve basının sürekli olarak olumsuzlukları ön plana çıkarmalarının bu süreci daha da olumsuzlaştırdığı görüşüyle beraber bakanlığın çelişkili açıklamalarını da öğretmenlerin ön yargılı olmalarının temel sebebi olarak değerlendirmiştir.

Yönetici YYC “ henüz tam kavranamadı, bazı öğretmenler olayı siyasi bir karar olarak algıladı, sınıf öğretmenlerinin fazla duruma düşmeleri ardından alan değişikliği gibi uygulamalar ileride sorun çıkacak olarak algılandı” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Öğretmenlerin norm fazlası duruma düşmelerinden dolayı “benimsenmediği” görüşü yönetici YSB tarafından dile getirilmiştir.

Öğretmenlerin özümsemesini üç başlık altında toplayan yöneticimiz YSY görüşünü şu şekilde ifade etmiştir. “ öğretmen görüşü alınmadığından dolayı öğretmen bu sistemi uygulamaya mecburdur, öğretmenler okula başlama yaşınının 72 ay olmasını istemektedir, norm fazlası duruma düşmek ve yer değişikliği öğretmenin huzurunu bozuyor. “Öğretmenlerin tepkisel davranmasını “ sistemin uzmanlar tarafından tanıtımı ve anlatımının yapılmamasına bağlayan yöneticimiz YRŞ yinenorm fazlası duruma düşmelerinin önemli

motivasyon kaybına berberinde özümseme sorunun yaşanmasına sebep olmuştur” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.Yine yönetici YHE ve YSA “altyapı yetersizliğinden dolayı öğretmenlerin başlarda soğuk baktığı” görüşünü dile getirmiştir.YHK ise sorunun gerçek muhatabının öğretmenler olduğuna dikkat çekmiş “ ancak pek de memnun oldukları özümstedikleri söylenemez, zamanla özümseyeceklerdir.” Şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

SONUÇ

Görüşmeye katılan yöneticilerden 3 tanesi uygulamayı doğru, cesaretle adılmış bir adım ve araştırıldığında aslında olması gereken bir uygulama şeklinde değerlendirip olumlu görüş bildirmişlerdir. Yöneticilerimizden 8’i olumlu ama eksik yada yapı itibarıyla yanlış bulmuştur. Burada yöneticilerimizin gerekçeleri ise özellikle planlama ve altyapı eksikliği başta olmak üzere, 4+4+4 şeklinde değil ama 5+3+4 şeklinde olmalıydı, aceleye getirilmemeliydi, yukarıdan aşağıya doğru dayatma şeklinde olmamalıydı, kademeli geçiş ve haftalık ders saati sayısı bu kadar çok olmamalıydı şeklindeki değerlendirmeler, uygulamanın doğru bulunmasına karşın olumsuz boyutları olarak karşımıza çıkmaktadır. Uygulamanın sadece İmam Hatip liseleri ile sınırlı kalması ve yine kademeli geçiş, uygulamaya dair olumsuz bakış açılarının temelini oluşturmuştur.

Tamamen olumlu yada olumsuz olarak değerlendiren yöneticilerden bir kısmı uygulama sonuçlarının beklenmesi gerektiğine dikkat çekmiş, bir yönetici ise olaya biz sadece uygulayıcılar sorumluluk tamamen bakanlığımızın derken karşılaşılan kademeli geçiş sorununa dikkat çekmiştir. Yine uygulamayı olumlu yada olumsuz olarak nitelemeyen bir yönetici uygulamanın pilot okullarda uygulanmamış olmasını eksiklik olarak değerlendirmiştir. 80-81 aylık öğrencilerin 60 aylık öğrencilerle aynı sınıf ortamını paylaşıyor olmalarının sonuçlarının görülmesinin uygulama açısından önemli bir nokta olacağı düşüncesi yine dikkate değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hedeflenen nedir? sorusuna yöneticilerimizin önemli bir kısmı “ aynı yaş grubundaki öğrencilerin ilgi yetenek ve pedagojik gelişim seviyelerine uygun sınıflar oluşturmak ve bu paralelde eğitim vermek “ şeklinde cevap vermişken bu hedefe yönelik en önemli eleştiri uygulamada kademeli geçişin öngörülmesinin yada uygulanmasının bu hedefle çelişki arz ettiği ifade edilmiştir. Yine benzer bir cevapla “bağımsız okullarda başarıyı arttırmak “ hedefinin de altyapı eksikliğine bağlı olarak çelişkili bir durum olduğu ifade edilmiştir.

Mesleki eğitimi desteklemek ve geliştirmek, daha verimli ve kaliteli bir sistemi yerleştirmek şeklindeki 4+4+4 uygulamasının olası hedefine karşılık, uygulamanın sadece İmam Hatip Liseleriyle sınırlı kalmasının yine bir başka eksik yada çelişkili durum olduğu düşünülmektedir.

Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması hedefine karşılık bu uygulamayla okulların disiplin sorunu yaşayacağı ve görece eğitim kalitelerinin düşeceği düşünülmektedir. Eğitim-öğretime daha erken yaş grubundaki öğrencilerin dahil edilmesi olası hedeflerden biri olarak düşünülmüştür. Öğrenci ve velilerin okul tercihlerinde rahatlatılmaları, öğrencilerin ilgi alanlarına uygun lise ve üniversite programlarına yönlendirilmesi, branşlaşmayı 5. Sınıftan itibaren başlatmak yöneticilerimizce uygulamanın hedefleri arasında düşünülmüştür.

4+4+4 uygulamasında olumlu olarak görülen en önemli unsur farklı yaş gruplarının farklı binalarda bağımsız okullarda eğitim görmesi olarak değerlendirilmiştir. Burada yöneticilerin özellikle bu uygulama ile 6-12 yaş grubundaki öğrencilerin olumsuz davranış geliştirmelerinin önüne geçilebileceği aynı zamanda 12-15 yaş grubundaki öğrencilerin de kimlik kazanmalarında olası gecikmelerin ortadan kalkacağı dikkat çeken bir değerlendirme olarak karşımıza çıkmıştır. Eğitim süresinin 12 yıla çıkarılmasının kız öğrenciler açısından iyi olacağı değerlendirilmesi bir başka dikkat çekici nokta olmuştur.Yine uygulamanın olumlu olarak değerlendirilen önemli bir noktası öğrencilerin daha erken sınıflardan itibaren mesleki yönlendirmeye tabi tutulması olmuştur.

Uygulamanın bu olumlu yanlarının olduğunun düşünülmesiyle beraber, hızlı ve plansız geçiş ile altyapı eksikliği, uygulamanın önemli olumsuzlukları olarak çıkmaktadır. Yine önemli bir boyut olarak sınıf öğretmenlerinin norm kadro fazlası duruma düşmeleri, bu duruma bağlı olarak öğretmenlerdeki moral motivasyon kaybı, yöneticilerin altını çizdikleri önemli bir husus olmuştur.

Kademeli geçiş uygulamanın bir başka olumsuz yönü olarak değerlendirilmiş, 1. Sınıfa erken başlamanın okula uyum ve derslerin kavratılmasında sıkıntılarının olabileceği, soyut öğrenmeye yoğunlaşmanın 5. Sınıflarda

başlanmış olmasının erken olması eğitsel olarak olumsuz bir durumdur değerlendirilmesinde bulunulmuştur. 5.sınıflarda haftalık ders saati sayısının artmış olmasının ve sonucunda öğrencinin günde 7 saat ders görmesinin bu yaş grubu için ağır olduğu 5. saatten sonra öğrencinin derse motivasyonunun zorlaştığı ve öğrenim kalitesinin düştüğü yine dikkate değer bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uygulamanın siyasi bir karar olarak algılanmasının önemli bir olumsuzluk olduğunu dile getiren bir yönetici, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasının sonucu olarak eğitimin kalitesinin düşmesini ve disiplin sorunlarının ortaya çıkmasını başka olumsuzluklar olarak değerlendirmiştir

Bulgulara bakıldığında yöneticilerin önemli bir kısmı altyapı eksikliğini karşılaşılan problemlerden en önemlisi olarak görmüşlerdir. Özellikle kademeli geçişe de neden olan bina sorunu yöneticilerin en çok sıkıntı yaşadıkları nokta olmuştur. Bu faktörün önemli başka sorunları da beraberinde getirdiği yine yöneticilerin verdiği cevaplardan anlaşılabilir. Eski sistem ile yeni sistemin bir arada uygulandığı okullarda, ilk 4 ile ikinci. 4'ün beraber olması, lavabo ve tuvaletlerin yeniden elden geçirilmesi, ek bina olmadığı için binaların ikiye ayrılması, uygulama için sınıfların yeterli büyüklük ve donanıma sahip olmayışı, oyun bahçelerinin ve alanlarının yetersizliği altyapı eksikliği olarak değerlendirilmiş buna bağlı olarak ek mali yükümlülüklerin okul idarecilerine yüklenmesinin bir başka sorun olduğunun altı çizilmiştir. Yine bilişim sorunları altyapı sorunları içerisinde değerlendirilirse, verilerin bakanlığın bilişim sistemleri ile modüllerine geç yada hatalı şekilde aktarılması yöneticilerimizin dile getirdiği bir başka sorun olmuştur.

Karşılaşılan önemli sorunlardan biri de mevzuat eksikliği olarak ifade edilmiştir. Bu eksikliklerin uygulamayı zorlaştırdığı dile getirilmiş, taşıma merkezli okullarda, yine bir başka sorun olarak gösterilen, yeni sistemdeki öğrencilerde var olan, ders saati yükünün fazlalığı, eski ve yeni sistemi bir arada uygulayan okullarda, öğrencilerin farklı saatlerde dağılımlarının servis sorununa sebep olduğu bu durumda da velilerin muhatap olarak okul idaresini gördüğü ve bu durumun kimi zaman yöneticilerimizi zor durumda bıraktığı dile getirilen önemli problemlerden biri olmuştur.

Yeni ve eski sistemi bir arada uygulayan okullarda karşılaşılan bir başka sorun ise, özellikle grup oluşmayan seçmeli derslerin, haftalık ders programı yaparken zorluklara sebep olduğu görülmüştür. Öğretmen eksikliği sorunu olan okullarda seçmeli derslere uygun öğretmen bulamama, komisyonlarda görev alacak yeterli sayıda öğretmenin olmayışı, branş öğretmeni ihtiyacının ücretli yada sözleşmeli gerektiğinde alan dışı öğretmen görevlendirmelerin yaşanması, dile getirilen önemli problemler olmuştur

Herhangi bir ek sorumluluk getirmediği şeklinde düşünen yöneticiler olmakla beraber , bilişim alanında(e-okul, MEBBİS vb), taşınmalı eğitimde servisle taşınan öğrencilerin koordinasyonunda, ders ve etkinlik planlamalarının hem ilkokul hem ortaokul olarak ayrı ayrı yapılmasında, uygulamanın veli ve öğrencilere anlatılmasında, ek temizlik elemanı ve malzemesi ihtiyacının giderilmesinde, okul idarecilerine ek yükümlülüklerin geldiği ifade edilmiştir. Yine bu soruya verilen ve dikkat çekici kabul edilebilecek önemli bir nokta da öğretmenlerin derse ve eğitim öğretime motive edilmeleri olmuştur. Uygulamayı en iyi sonuçlar verecek şekilde uygulayacak olan öğretmenlerin özveriyle çalışmaya devam edecekleri, benimsediği, zamanla daha da benimseneceği, branş öğretmenlerinin daha çok benimsediği şeklinde görüşler olmakla birlikte , öğretmenlerin uygulamayı ne ölçüde benimsediği sorusuna yöneticilerimizin bir kısmının da verdiği cevaplarda, karşılaşılan önemli bir durumun, uygulamanın geliş şekli ve ilk sonuçların olumsuzluğunun, özümsemesinin önündeki önemli engellerden biri olduğudur. Uygulamanın siyasi yönünün oluşu bakış açısının ya da özümsemenin boyutunu da belirlemiş olduğu görüşü hakimdir. Bununla beraber uygulamanın ilk somut sonucu olarak özellikle sınıf öğretmenlerinin norm fazlası durumuna düşmüşlerine, moral motivasyon kaybı yaşamalarına dolayısıyla uygulamayı özümsemelerinin önüne geçtiği fikri ön plana çıkmıştır. Uygulamanın zamanla daha çok özümseceği yada sorunun muhatabının aslında öğretmenler olduğu da yine yöneticilerimiz tarafından dile getirilen başka durumlar olmuştur.

ÖNERİLER

Genel anlamda bakıldığında eğitimin kademelendirilmesi, öğrencilerin yönlendirilmesinin erken yaşta başlaması ve mesleki eğitimin önünün nispeten açılması, seçmeli dersler yoluyla öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının göz

önünde bulundurulması, aynı yaş grubu öğrencilerinin aynı kurumda olması ya da aralarında önemli fark bulunan öğrencilerin ayrılması gibi olumlu yanları olmakla beraber aşağıda sıralanan noktalarda gerekli düzenleme ve desteklerin sağlanması sistemin uygulanabilirliği açısından önemli görülmektedir.

1. Yeni sisteme uygun mevzuat değişikliklerinin yapılması,
2. Okulların donanım ihtiyaçlarının ivedilikle giderilmesi,
3. Özellikle fiziksel altyapı çalışmaları ile sistem değişikliğinden kaynaklanan ihtiyaçların karşılanmasında okullara maddi anlamda desteğin sağlanması,
4. Yeni okul yapımında yeni düzenlemenin uygulanabilirliğini sağlayacak oyun alanları ve fiziki imkanların göz önünde bulundurulması, dünyadaki gelişmelere paralel okul bina ve uygulama alanlarının yapılması,
5. 60-66 ve 72 aylık çocukların aynı sınıfta öğrenim görmesi pedagojik olarak çocuk gelişim ilkelerine uygun değildir. Bu nedenle okula başlama yaşının eskiden olduğu gibi 72 ay olması,
6. Özellikle ikinci 4 için ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının giderilmesi ve alan dışı ücretli öğretmen görevlendirmelerinin sona ermesi için yeterli sayıda atanmanın yapılması.
7. Seçmeli derslerin belirlenmesinde norm kadroya göre seçimlerin engellenmesi için ihtiyaç duyulan alanlarda öğretmen atamalarının yapılması,
8. Haftalık ders saati sayısının azaltılması,
9. Uygulamanın sadece imam hatip liseleriyle sınırlı kalmaması diğer liselerin de orta bölümlerinin açılması,
10. Uygulama ile moral motivasyon kaybına uğramış olan öğretmenlerin, motivasyonunu artırıcı ya da mağduriyetini giderici çalışmaların yapılması,
11. Taşıma merkezli okullarda, servis sayısının artırılması.
12. E-OKUL , MEBBİS , TEFBİS gibi modüllerdeki güncellemelerin hızlı ve zamanında yapılması.
13. Liselerin zorunlu hale gelmesiyle ortaya çıkacak disiplin sorunları ile eğitimde kalite düşüklüğü için gerekli önlemlerin alınması,
14. Yeni sistemin uygulanmaya başladığı/başlayacağı liselerde özellikle ortaokul öğrencilerinin gelmesiyle beraber okul yönetici ve öğretmenlerine, bu yaş seviyesini tanıtıcı oryantasyon eğitiminin verilmesi.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya’da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen “International Conference on New Trends in Education - ICONTE-2013”da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. K.(2005). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Alkan, M.(1992). *Ortaöğretimde Yenileşme*. Ankara Türk Eğitim Deneği Yayınları
- Aydın, M.(2010). *Eğitim Yönetimi*. Ankara. Hatiboğlu Yayınevi.
- Balcı, A. (2000). *Örgütsel Gelişme Kuram ve Uygulama*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Başaran, İ.E.(1988). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Bursalioğlu, Z. (2002). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdoğan, İ.(2012). *Eğitimde Değişim Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık,
- Helvacı, (2010). *Eğitim Örgütlerinde Değişim Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Huczynski, A. And Buchanan.(1991). *Organizational Behaviour*. Prentice Hall International (UK) Ltd. New York.
- MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, *Resmi Gazete*, 28/07/2012 tarih ve 28360 sayı..
- Milli Eğitim Temel Kanunu. 14/6/1973 tarih ve 1739 sayı.

Özer, M.A.(2011). *21. Yüzyılda Yönetim ve Yöneticiler*. Ankara , Nobel Yayın Dağıtım .

Özden, Y.(2010) Eğitimde Yeni Deđerler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özdemir, S.(2010) (Editör). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Nobel Yayın Dağıtım.

Özkalp, E., ve Çiđdem, K. (2005). *Örgütsel Davranış*. Eskiřehir: Etam.

Robbins, S.P.(1994). *Essentials of Organizational Behaviour*. San Diego State University. Prentice Hall International, Inc.

Sabuncuoğlu, Z. Tüz, M. (1995), *Örgütsel Psikoloji Ezgi*, Bursa.

Taymaz, H. (2003). Okul Yönetimi. 7. Baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve şimşek, H.(2005).*Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (5.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Resmi Gazete, 11 Nisan 2012 tarih ve 28261 sayı.

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/> 10.02.2013.

<http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/> **11.02.2013.**

<http://www.meb.gov.tr/duyurular/> 10.02.2013.

<http://www.eyuder.org/> **12.02.2013.**